

Aan de gemeenteraad,

Bijlagen:

- Statement rechtsstaat Regioburgemeesters d.d. juni 2021 en infographic d.d. november 2021

Onderwerp:

Stand van zaken en keuzes m.b.t. inzet politiecapaciteit.

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

Middels deze brief wil ik u informeren over de stand van zaken t.a.v. de politiecapaciteit.

Achtergrond

De politie heeft al langere tijd te maken met een beperkte capaciteit. Dit komt vooral tot uiting in de gebiedsgebonden politiezorg (GGP) waar sprake is van een forse onderbezetting. Belangrijke reden hiervoor is dat de eenheid een aanzienlijk vervangingsvraagstuk kent, omdat de afgelopen jaren veel ervaren medewerkers zijn uitgestroomd en er in de beginjaren van de Nationale politie geen financiële ruimte was om te investeren. De eenheid bevindt zich momenteel midden in deze transitie waardoor de bezetting van de eenheid een groot aantal aspiranten kent. Deze maken onderdeel uit van de bezetting maar zijn niet voltijds inzetbaar omdat zij in opleiding zijn. Ook vragen zij vanzelfsprekend de nodige begeleiding van ervaren collega's. Verder is het zo dat er momenteel een groot beroep gedaan wordt op de gebiedsgebonden politiezorg door de inzet voor bewaken en beveiligen en het begeleiden van demonstraties. U bent hier eerder over geïnformeerd, hierbij ontvangt u een stand van zaken voor 2022.

Ontwikkelingen in de over/onderbezetting gebiedsgebonden politiezorg

De gebiedsgebonden politiezorg kent al langere tijd een onderbezetting, deze heeft in februari 2021 volgens de laatste prognose het dieptepunt bereikt.

Strategisch personeelsprognose GGP: onderbezetting GGP, verwachting in 2020 en 2021.

Na het dieptepunt in februari 2021 loopt de bezetting van de gebiedsgebonden politiezorg nu dankzij de instroom van de grote lichten afgestudeerde aspiranten weer langzaam op en zal zich tot 2024 geleidelijk herstellen.

Beheersmaatregelen

De eenheid heeft sinds 2019 diverse maatregelen genomen voor de omgang met druk op de capaciteit. Dit betreft de inzet op extra (initiële) instroom en inhuur, de eenheid heeft zo'n 750 aspiranten in opleiding. De opleidingsduur is teruggebracht tot twee jaar, dit leidt tot snellere instroom van nieuwe collega's. Ook is de eenheid gestart met een pilot met zij-instroom van specialisten die een verkorte opleiding hebben gevolgd. De eenheid zette al extra financiële middelen in voor bijvoorbeeld inhuur van extra administratieve ondersteuning in de basisteams of het overnemen van taken door extra inzet van arrestantenverzorgers om zo deze teams te ontlasten. Ook wordt er ingezet op de afkoop van verlofuren. Daarnaast zijn er maatregelen genomen in het kader van solidariteit. Om te voorkomen dat te veel collega's worden onttrokken aan de gebiedsgebonden politiezorg geldt een vacaturedrempel voor ondersteunende diensten zoals de Dienst Regionale Operationele Samenwerking (DROS), de Dienst Regionale Recherche (DRR), de Dienst Regionale Informatie Organisatie (DRIO) en de Staf. Ook doen daartoe bevoegde collega's uit deze diensten eens in de zoveel tijd een dienst t.b.v. het basisteam. Verder is het aantal functionarissen dat ingezet wordt voor de kerntaken van de basispolitie zorg verbreed, zo worden nu o.a. taakaccent-houders, wijkagenten en leidinggevenden ook deels ingezet voor de primaire beschikbaarheid. Er zijn aanpassingen gebracht in het efficiënter maken van het roosterproces en er wordt kritisch gekeken naar de inzet voor niet verplichte opleidingen. Dit alles met als doel de gebiedsgebonden politie zo goed mogelijk in staat te stellen de taak te vervullen en de dienstverlening op peil te houden.

Ondanks een voorzichtig herstel is de druk nog steeds onverminderd groot. Voor 2022 zijn in het Regionaal Veiligheidsoverleg (RVO) dan ook wederom afspraken gemaakt over de vermindering van de inzet met 20% bij evenementen en voetbal en dat wijkagenten maximaal 20% van de tijd ingezet worden voor de noodhulp. Tot slot is besproken dat, na vaststelling van de evenementenkalender, er in principe in de periode van 2 mei t/m 15 september 2022 geen nieuwe evenementen aan de kalender kunnen worden toegevoegd die politiecapaciteit vragen. Dit betreft een voortzetting van de eerdere afspraken. Dit gezien de krapte qua capaciteit en de inzet voor een groot aantal demonstraties. Daarnaast speelt mee dat er nog steeds inzet nodig is voor bewaken en beveiligen. De verwachting is dat dit niet zal afnemen op korte termijn. De meest recente cijfers zijn dat de eenheid een onderbezetting kent van 222 fte op het gebied van operationele sterkte (exclusief aspiranten). Hierbij is de inzet die de eenheid investeert in de begeleiding van aspiranten en de capaciteit die de eenheid kwijt is aan bewaken en beveiligen niet meegenomen.

Pas na 2023 zal er meer ruimte in de bezetting ontstaan, waarbij de druk tot 2024 hoog blijft. Het is daarom nodig de maatregelen voor 2022 te nemen zodat de dienstverlening naar de burger kan blijven gewaarborgd.

Landelijke ontwikkelingen

Landelijk wordt door de Regioburgemeesters bij de minister en Kamer onverminderd aandacht gevraagd voor een stabiele financiering van de politie en de tekorten bij de politie. Recent is voor Prinsjesdag een statement uitgestuurd (zie bijlage). Met de motie Hermans zijn er structurele middelen bij gekomen. In de komende jaren worden ruim 700 agenten aangetrokken schrijft minister Grapperhaus in de kamerbrief van 13 oktober jl. Ook in het coalitieakkoord wordt de politie genoemd, hierbij gaat het om 200 miljoen voor de politie voor diverse taken, uitwerking moet nog plaatsvinden. Momenteel en komende jaren zal de druk gevoeld worden op de schaarse capaciteit. Bij de Kamer en de minister zal dan ook blijvend aandacht gevraagd worden voor de capaciteit en financiële situatie bij de politie.

De burgemeester,

GEEN HERSTEL ZONDER HET FUNDAMENT VAN EEN STERKE RECHTSSTAAT

WAT HEEFT DE STRAFRECHTKETEN NODIG?

Benodigde investering van € 1,3 miljard

Voor de aanpak van zware criminaliteit en jonge aanwas, maar ook toenemende polarisatie in de samenleving en cyberdreigingen

 1500 politiemensen

 270 rechters

 245 officieren van justitie

Goede toegang tot de rechter

PRINSJESDAG

Miljoenennota en motie Hermans zorgen voor structureel extra geld voor de strafrechtketen

Van de benodigde investeringen van € 1,3 miljard voor de strafrechtketen is € 580 miljoen toegezegd voor:

- Versterken basisteams
- Aanpak ondermijning
- Verstevigen opsporing
- Forensisch onderzoek
- Toegang tot sociale advocatuur

Aanvullende punten van de politiek:

- Stelsel Bewaken & Beveiligen
- Boa's
- Versterking aanpak zeden

VOOR EEN GOED FUNCTIONERENDE RECHTSSTAAT IS STABIELE EN ROBUUSTE FINANCIERING VOOR DE HELE STRAFRECHTKETEN NODIG

Voor vergroten van onze veiligheid en het versterken van de rechtsstaat is nog ruim € 700 miljoen nodig

Wij vragen de politiek:

- Zorg voor een stabiel en robuust fundament van de rechtsstaat in lijn met de maatschappelijke opgave
- Investeer in de informatievoorziening om te kunnen vernieuwen en innoveren en voor het leveren van nog meer maatwerk
- Extra structurele personele capaciteit voor aanpak toenemende polarisatie in de samenleving en cyberdreigingen en tijdige rechtspraak

GEEN HERSTEL ZONDER HET FUNDAMENT VAN EEN STERKE RECHTSSTAAT

Na de ongekende naoorlogse crisis die corona heeft veroorzaakt, staat de Kabinetsformatie volledig in het teken van herstel. De economie moet worden versterkt, de sociale verhoudingen gerepareerd en verbeterd en tegelijkertijd moet ons land gereed worden gemaakt voor de toekomst: er zijn woningen, nieuwe wegen en openbaar vervoer nodig, (energie)transitie, innovatie en onderwijs en zorg voor onze jeugd zijn de sleutelbegrippen bij grote investeringen.

Wij doen een dringend beroep op de onderhandelende partijen om daarbij het fundament van onze moderne, beschaafde samenleving niet te negeren: de rechtsstaat.

Herstel van ons sociaal-maatschappelijke welzijn en van onze economie moet gestut worden door stabiele en goed onderhouden rechtsstatelijke instituties. Vertrouwen in de overheid begint met het waarborgen van de veiligheid van mensen, met het aanpakken van misstanden en strafbare feiten, met rechtszekerheid en rechtsbescherming en een open toegang tot de rechter en tot rechtsbijstand. Degelijke financiering van die rechtsstatelijke instituties is een absolute noodzaak. Als investeringen uitblijven, kan misdaad minder effectief worden bestreden. Criminelen pakken meer ruimte, onze fysieke en digitale samenleving raakt verder ontwricht en onze jongeren worden vaker verleid of gedwongen om te kiezen voor een criminele carrière.

WAT IS ER AAN DE HAND?

Veel voorkomende criminaliteit daalt sinds enige tijd licht. Aan de andere kant zien we een 13-jarige jongen op een dodenlijst staan. Op klaarlichte dag is in een woonwijk een advocaat vermoord. Er zijn officieren van justitie die permanent worden beveiligd om hun werk te kunnen doen. In sommige wijken staat praten met de politie gelijk aan verraad. Xtc-pillen worden net zo snel aan huis afgeleverd als een maaltijd. Er ontstaat een parallelle samenleving waarin corruptie, witwassen en extreem geweld normaal lijken. Ondernijning kent inmiddels ook een digitale variant. Tijdens de coronapandemie heeft de rijke digitale infrastructuur van Nederland zijn meerwaarde getoond maar ook laten zien hoe kwetsbaar deze is voor criminele activiteiten. Cybercrime komt onze wijken in met whatsappfraude en online babbeltrucs. Het kraken van telefoonprovider Encrochat waardoor miljoenen chatberichten van criminelen zichtbaar werden, is een groot succes. Uit deze hack volgen veel grote rechtszaken en doorbraken in lopende onderzoeken. Dit geeft inzicht in criminele netwerken, maar tegelijkertijd vergt dit ook aanhoudende inzet van onze strafrecht- en ketenpartners. Nieuwe en oude uitdagingen trekken een grote wissel op onze organisaties. De aanwezigheid van politie in wijken staat onder druk, zaken blijven liggen en de rechtbanken en (sociale) advocatuur hebben hun handen meer dan vol aan de hoeveelheid en complexiteit van voorliggende zaken.

Ter illustratie

Alleen al in de eerste vier maanden van dit jaar heeft de politie 212.000 overuren gemaakt, 1500 demonstraties moeten begeleiden en 95.000 corona-gerelateerde boetes uitgedeeld. Deze aantallen zijn voor de politie ongekend groot maar werken ook door in de gehele strafrechtketen. De zogeheten avondklokrellen kostten de politie gedurende vier dagen 88.000 overuren; 13 weken lang was het OM bezig de daaruit voortvloeiende zaken aan te pakken wat leidde tot 15 extra politierechterzittingen; 150 zaken zijn door de rechter behandeld.

WAT IS ER NODIG?

Voor een goed functionerende rechtsstaat is meerjarige stabiele financiering nodig. In de komende kabinetsperiode zijn alleen al voor de basisteams, specialistische opsporing en digitalisering zo'n 1500 politiemensen extra nodig (tot 2030 nog eens 2800), 245 OM-medewerkers en 270 rechters. Daarbij is ook van belang dat straffen voortvarend ten uitvoer kunnen worden gelegd en organisaties als Reclassering Nederland en Slachtofferhulp Nederland voldoende zijn toegerust om hun belangrijke werk te doen. Alleen dan kunnen onze organisaties goed verankerd zijn in de wijken, kan er in de gehele strafrechtketen efficiënt worden samengewerkt en kunnen wij ons bijvoorbeeld wapenen tegen cybercrime. Om ook daar een factor van belang te blijven, moeten we de komende jaren investeren in innovatie en in toekomstbestendige systemen in de gehele strafrechtketen. Net zo belangrijk is het dat het recht zijn loop heeft voor hen die met mogelijke vervolging en veroordeling worden geconfronteerd. Dat vraagt een goede toegang tot rechters en sociale advocatuur.

De rechtsstaat vergt dringend onderhoud, anders wordt het fundament van onze samenleving kwetsbaar. Daarnaast is een structurele dialoog tussen de wetgevende, uitvoerende en rechtsprekende machten nodig om te signaleren waar wetgeving knelt of zorgt voor ongekende hardheid. Recente parlementaire moties (Rosenmöller c.s.¹ en Van Nispen²) en daarop gebaseerd onderzoek onderstrepen het belang van robuuste financiering en noodzakelijke, forse investeringen in de rechtsstaat, in het bijzonder de strafrechtketen.

Als samenwerkende, rechtsstatelijke organisaties hebben wij de plannen gereed en vragen wij de onderhandelende partijen dringend om de noodzaak van investeringen te erkennen. En er zich daarbij rekenschap van te geven dat de politie niet zonder het OM kan en het OM niet zonder de Rechtspraak en rechtsbijstand kan. Om de belofte van een eerlijke en rechtvaardige samenleving te realiseren is een structureel bedrag van 1,3 miljard euro³ nodig. Hiermee kunnen de politie en de organisaties in de strafrechtketen noodzakelijk groot onderhoud doen.

Onze samenleving vraagt hier niet alleen om, maar is het ook waard. Graag zijn wij te allen tijde tot een onderhoud met de partijen bereid,

Gerrit van der Burg, *voorzitter College van procureurs-generaal Openbaar Ministerie*

Henk van Essen, *Korpschef Politie Nederland*

Femke Halsema, *voorzitter Regioburgemeesters*

Frans Knüppe, *Algemeen Deken Nederlandse Orde van Advocaten*

Henk Naves, *voorzitter Raad voor de rechtspraak*

---

¹ Rosemüller c.s. kamerstuknummer 35300C voorgesteld 29 oktober 2019, opgevolgd door eindrapport WODC aan de Eerste Kamer gestuurd op 30 april 2021.

² Van Nispen kamerstuknummer 35564-14 voorgesteld 27 mei 2021.

³ Zie bijlage voor onderbouwing.